

MA18GE

Cova de col·lapse de l'Avenç de Son Pou

Situació

Municipi: Santa Maria del Camí

Coordenades UTM (31N ETRS89):
X: 478925
Y: 4396055

Dificultat i durada

1 h 20 min
1 h 25 min

Accés

Sense perjudici d'altres autoritzacions, per accedir-hi és necessària l'autorització del titular de la propietat privada. Actualment l'accés està restringit.

S'hi pot arribar des del punt quilomètric 8,500 de la carretera PM-210, que uneix les poblacions de Bunyola i Orient (1 h 20 min) o des de les cases de Son Torrella, a Santa Maria del Camí (1 h 25 min). En els dos casos, agafau el camí que discorre paral·lelament al Torrent de Coanegra.

Interès principal

Geomorfològic

Interès secundari

Sedimentològic, estratigràfic, paleontològic

Descripció de la localitat

Com és ben sabut, Mallorca és una illa amb una gran diversitat i abundància de coves, gràcies al fet d'estar formada principalment per roques calcàries.

L'Avenç de Son Pou és una de les coves més conegudes i populars de la Serra de Tramuntana, a causa de la seva fàcil accessibilitat i grandiositat.

Encara que la cavitat no presenta gran desenvolupament, en destaca la sala principal en forma de cúpula, amb 55 metres d'altura, 150 m de longitud i uns 70 m d'ample. Al zenit s'obri l'entrada natural: un forat modest d'uns 10 m de diàmetre pel qual entren els rajos de sol.

L'obertura natural va ser l'accés únic i complicat a la cavitat en els primers anys d'exploracions (principis del segle XIX) fins a l'excavació d'un túnel el 1894 per a l'extracció del guano dels coloms, molt valorat com a fertilitzant.

Túnel d'accés artificial a la cavitat

Interior de la sala principal il·luminada pels rajos del sol, que es filtren per l'entrada natural.

La sala principal de la cavitat correspon a una sala de col·lapse; és a dir, s'ha format per enfonsaments progressius del sostre a causa de l'existència d'un buit inicial, possiblement producte de la dissolució de la roca. Els successius desprendiments produeixen dos efectes: la soscavació del sostre, que adopta forma de cúpula, i l'acumulació dels materials caiguts a la base, en forma de con de rebles. Aquesta sala no destaca pels espeleotemes, que són escassos, però hi ressalta una gran columna de mida grossa al sud-oest (fotografia A).

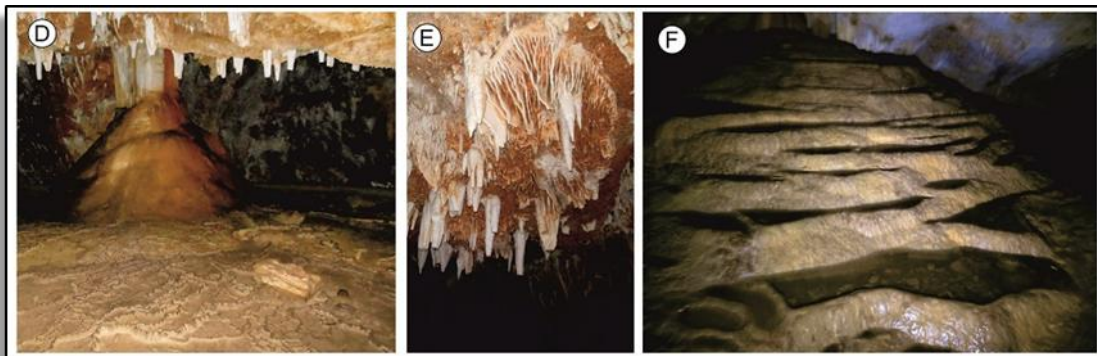
Als voltants es troba l'accés a dues galeries connectades entre si; la inferior presenta menor recorregut, uns 15 m de longitud i escasses formacions, mentre que la superior, a la qual s'accedeix per unes escales, té un recorregut de devers 55 m de longitud i hi podem observar gran varietat d'espeleotemes: estalagmites, estalactites, colades (fotografia B), banderes, columnes (fotografia C) i, en el tram final, gorgs.

Gran columna a la sala central (A), colada parietal (B) i columnes i gorgs (C) de la galeria superior.

Descendent el con de rebles de la sala principal cap al nord-est, arribarem a la part inferior, que amaga algunes de les meravelles de la cavitat.

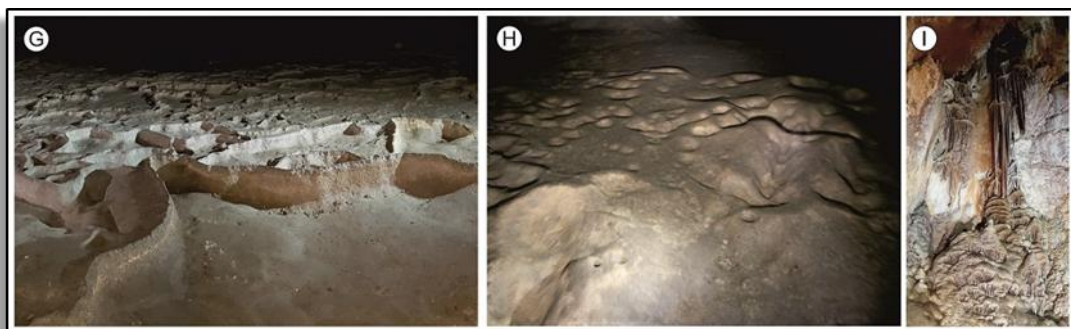
Una vegada travessats diversos blocs despresos que destaquen per tenir gran mida, podem observar una gran extensió de gorgs a terra, ja que aquesta zona s'inunda en moments de pluges fortes (fotografia D). Al fons apareixen dos grans cons en la base de dues columnes (fotografia D), en què el de la dreta es troba entapissat també amb gorgs d'extrema bellesa (fotografia F). Hi destaquen també les abundants estalactites d'un blanc immaculat envoltades d'argiles vermelles del sostre (fotografia E).

Cons a la base de columnes (D), estalactites (E) i gorgs (F) a la part inferior de la sala principal.

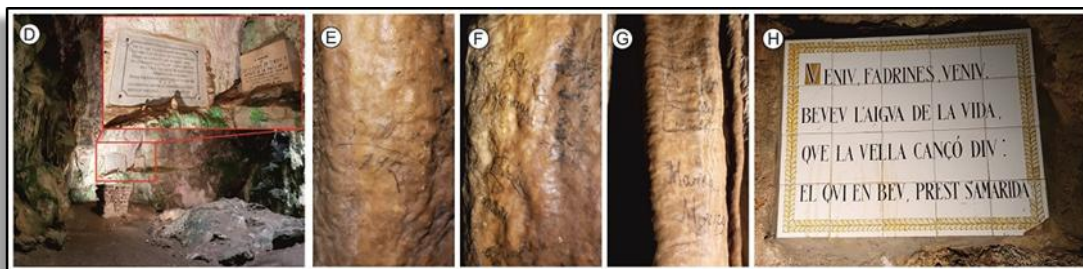
Entre els cons trobarem una petita obertura que comunica amb una petita sala de gairebé 30 m d'altura, 25 m d'ample i 30 m de longitud. L'accés es fa sobre uns gorgs de gran mida.

Tres elements a destacar d'aquesta sala: els enormes gorgs de la zona de l'entrada (fotografia G), una gran colada parietal situada a la paret oriental (fotografia I) i unes estranyes morfologies irregulars que recorden la superfície lunar (fotografia H), que s'observen a terra. Aquestes darreres corresponen a cràters produïts per l'impacte recurrent de les gotes d'aigua al substrat argilenc i constitueix un espeleotema excepcional.

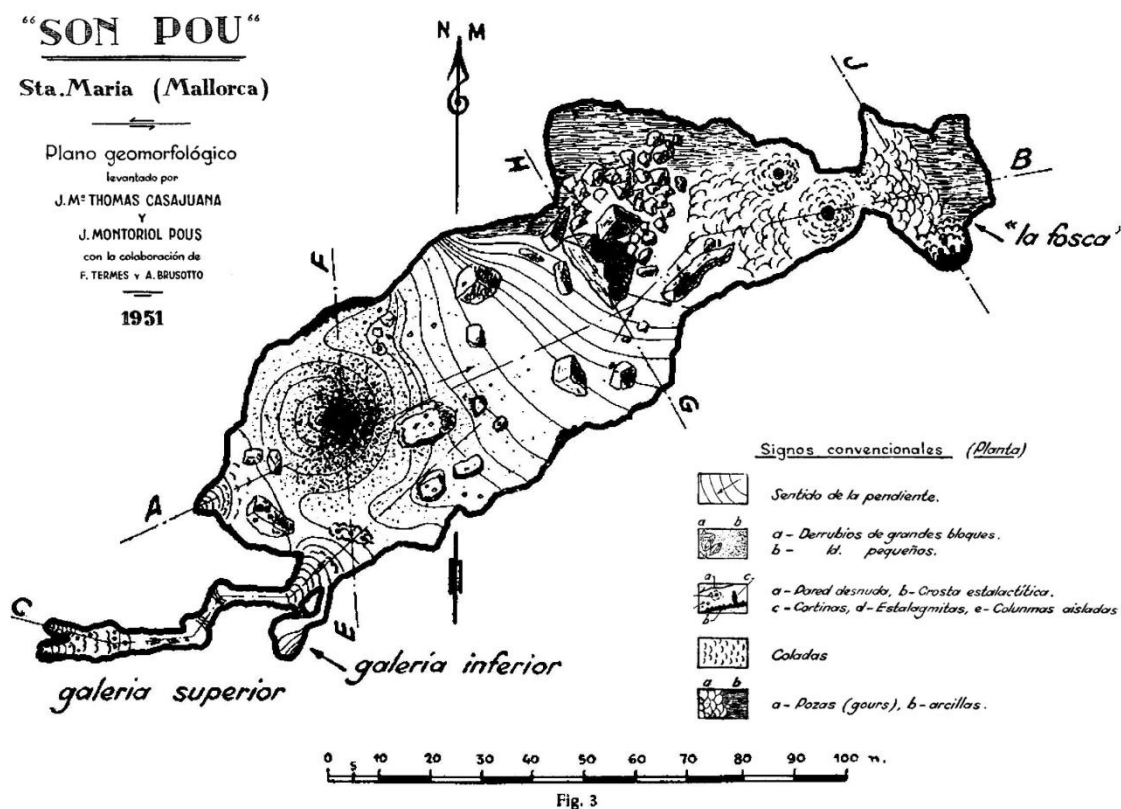
Enormes gorgs a prop de l'accés (G), cràters d'impacte (H) i colada parietal (I) de la sala inferior.

Les visites a l'Avenc de Son Pou han estat freqüents, tal com reflecteixen els cartells que s'observen a la sala principal i a la sala inferior, i pels nombrosos grafitis de les columnes de la galeria superior. De fet, en els primers anys del segle XX va ser seu de celebració de certàmens literaris per part de l'Escola Mallorquina de Poesia i la cova va inspirar alguns textos d'escriptors, com Miquel Costa i Llobera, Josep Maria Llompart o Francesc de Borja Moll. Al lloc on es realitzaven els recitals hi ha instal·lades algunes làpides commemoratives.

Làpides commemoratives (D) i a la sala inferior (H) i grafitis de la galeria superior (E, F i G).

Finalment, hem de ressaltar que les cavitats a escala geològica són inestables. Els blocs rocosos que en conformen el trespòs es van rehabilitant amb el temps, la qual cosa produeix la ruptura dels espeleotemes que hi ha damunt. Per això hi ha els cruïlles que sovint observem a les columnes i colades de les cavitats.

Topografia de la planta de la cavitat (modificada de J. Montoriol, 1951)

Per a saber-ne més

GINÉS, J.; GINÉS, A., 2011. Classificació morfogènica de les cavitats càrstiques de les Illes Balears. *In: El Carst, patrimoni natural de les Illes Balears*. Monografies de la Societat d'Història Natural de les Balears, 17: 85-102.

Recomanacions

És aconsellable dur gorra, aigua i calçat còmode per a l'aproximació, i roba lleugera d'abric per a l'interior de la cavitat. Per accedir a les galeries o a la part inferior de la cavitat, és imprescindible dur una llanterna o frontal i és recomanable dur casc.

Atès que es tracta d'una cavitat i, per tant, el trespòl és humit, anau especialment alerta a no llenegar.

No perdeu l'oportunitat de visitar el LIG Salt des Freu, situat als voltants.